

... A TEREMTŐ DICSÉRETE – A TEREMTMÉNY FELELŐSSÉGE

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének az Országos Könyvtári Napok 2019 projekt-héthez kapcsolódó, a teremtésvédelemmel foglalkozó szakmai napja az MTA KIK-ben

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) immár harmadik éve kapcsolódott az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) által szervezett Országos Könyvtári Napok projekthéthez, melynek címe és témája 2019-ben *Könyvtárak az emberért – felelősségünk a Földért*.

A tematikus hét ebben az évben Ferenc pápa *Laudato si'* kezdetű enciklikájához kapcsolódva a teremtésvédelem kérdésével foglalkozott.

Egyesületünk *Isten látta, hogy nagyon jó mind-az, amit alkotott (Ter 1,31a) Minden, mi él, Téged hirdet... a Teremtő dicsérete – a teremtmény felelőssége* címmel szervezte meg szakmai napját, melynek az MTA KIK adott otthont.

A rendezvény önálló honlapján ezt olvashatjuk a 14. Országos Könyvtári hétről Ramháb Máriának, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnökének köszöntőjében, ismertetőjében:

"2019-ben az Országos Könyvtári Napok tematikája az ENSZ fenntartható fejlődési ke-retrendszerére épül, amelyben egy páratlanul

ambiciózus és átalakító jellegű jövőkép szerepel. Egy olyan világot képzeltek el, amely mentes a nélkülözéstől, ahol mindenki boldogulhat. Olyan világot, amely mentes a félelemtől és az erőszaktól, ahol az írás- és olvasástudás általá-nos. Olyan világot, amelyben a minőségi oktatás minden szintje mindenki számára hozzáférhető, akárcsak az egészségügyi ellátás és a szociális védelem, ahol biztosított a fizikai, mentális és szociális jóllét. Ahol elegendő, biztonságos, megfizethető és tápláló étel-miszer áll rendelkezésre, ahol a fogyasztási és termelési módok és valamennyi természeti erőforrás használata – a levegőtől a földig, a folyóktól, tavaktól és a víztározóktól az óceánokig és tengerekig – fenntartható.

A Könyvtárak az emberért – felelősségünk a Földért projekt keretében ezek közül az igen fontos, mindannyiunk és gyermekeink, unokáink életét is alapvetően befolyásoló témák közül igyekszünk könyvtári környezetben, sajátos eszközeinkkel alaposabban körüljárni néhányat, bízva abban, hogy az információk átadásával egy-egy apró lépést tehetünk a megoldás felé.

Sokféle hagyományt követve, de számos újdonságot is tartogatva készülnek a könyvtárak az októberi napokra. Örülünk, ha a különböző könyvtár-típusok – közkönyvtárak, iskolai, felsőoktatási és szakkönyvtárak – összefogásával intézményeinkben a rendszeres könyvtárlátogatók mellett a ma még távolmaradók is tartalmas események részesei lehetnének.”

2019-ben országsszerte 1544 településen, 1769 intézményben, 5326 program várta az érdeklődőket a szeptember 30. és október 6. között megrendezett Országos Könyvtári Napokon.

Ezek egyike volt az Egyházi Könyvtárak Egyesülése szakmai napja, melyen – egyházi könyvtárak lévén, a biblikus, a morálteológus, a teremtésvédelemmel szakértelemmel és elkötelezetten foglalkozó tudós, régikönyves, botanikus... és még sorolhatnánk szemszögéből néztünk rá a témára, kérdésre.

Az előadók tanárok, lelkesek, aktivisták, szakértők..., de mindenekelőtt olyan emberek voltak, akik tiszteletre méltó módon, széles kitekintéssel és érzékenyen végzik alaphivatásukat, emellett felelősen foglalkoznak teremtésvédelemmel, és kiállnak ezért az ügyért.

Az előadások elé egy-egy mottót választottunk a Szentírásból. Ezek közül nem egy sajátos kihívás elé állította az előadókat, amit ők nyitottan és készségesen elfogadtak.

Elsőként dr. Szatmári Györgyi főiskolai tanár, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Bibliatudomány Tanszékének tanszékvezetője *A Teremtő dicsérete – a teremtmény felelőssége* címmel tartott előadást. A

szentírási mottót a Teremtés könyvéből választottuk: *Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott. (Ter 1, 31a) Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hajtsátok uralmatok alá a földet! (Ter 1, 28b)* A biblikus teológus többek között az uralom szót értelmezte, arról szólt, hogy mit is jelent ez a kifejezés a szent szövegekben, és a szó sajátos tartalma hogyan hat vissza az Isten képmására teremtett emberre és a Teremtőre.

A második előadás bibliai mottója egyben egy kérdésfelvetés is volt az első előadás után, mely az ember feladatáról és felelősségéről szólt: van-e értelme teremtésvédelemmel, a földi világgal, evilággal foglalkozni, ha Szent Pál levelében azt olvashatjuk, hogy *A mi hazánk azonban a mennyben van. (Fil 3, 20a)* A morálteológus dr. Laurinyecz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar Erkölcsoteológiai Tanszékének vezetője *Teremtésvédelem és a keresztény remény erénye a realitás-ködlámpák fényében* címmel a bűn fogalmát teológiai, szociológiai szempontból vetette fel, és az emberi-keresztény felelősség kérdését elemezte.

Utána Ürge Dóra, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem hallgatója tartott egy nagyon szemléletes, lenyűgöző bemutatóval illusztrált, lendületes, impulzív, interaktív előadást *Éghajlatváltozás: tények, tévhitek, megoldások* címmel. Az előadás mottóját az első Korintusi levélből választottuk: *Mindent szabad nekem, de nem minden használ. (1 Kor 10, 23a)* A szentírási vers a szabadság-szabadság-kötelesség-kötelezettség kérdését feszegeti, mely a teremtésvédelem

vonatkozásában is érvényes, fontos, aktuális, sőt elengedhetetlen.

A délelőtti szekció záróelőadása egy régikönyves-könyvtáros ismertetés volt, melyet Szabó Ádám (Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye) és Sallai Ágnes (Szakinformatikai Osztály) – mindketten a rendezvénynek helyet adó MTA KIK munkatársai – készítették elő. Az előadásban Szabó Ádám mutatta be az MTA Könyvtár alapító állományában fellelhető természettudományos, kiemelten az állattani témájú könyveket. A fiatal, tehetséges kutató többször utalt a délelőtti előadásokra, és a 18. és 19. századi források alapján történeti, gyakorlati értelmet nyert a teremtésvédelem. Mi is lehetett volna más az előadás mottója, mint a Biblia Teremtés könyvéből az állatok teremtéséről szóló vers: *Isten megteremtette a mezei vadakat fajuk szerint, a háziállatokat fajuk szerint és az összes csúszómászót a földkerekségen, fajonként. (Ter 1,25)*

A büfébéd után dr. Nobilis Mária (adjunktus, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola) szólt Ferenc pápa *Laudato si'* (Áldott légy) kezdetű enciklikája a közös otthon gondozásáról címmel. Előadása több volt, mint a pápai megnyilatkozás ismertetése; sokkal inkább az enciklika szemléletét és gondolkodásmódját próbálta megosztani a hallgatósággal. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Szentatya a teremtésvédelemmel kapcsolatban az embert állítja a középpontba, még csak nem is elvont szegénység, hanem mindig a szegények, a szegény ember kifejezést használja, amikor a Föld, a bolygó, a természet állapotával foglalkozik. Mint ismeretes, a pápai enciklika Assisi

Szent Ferenc – akinek nevét a pápa is tudatosan viseli – Naphimnuszából kapta a címét, ezért mi is lehetett volna más ennek az előadásnak a mottója, mint ebből a versből néhány sor: *Áldott légy, Uram, földanya-nővéruinkért, ki fenntart és ellát minket, gyümölcsöket, színes virágokat és fűvet terem!*

Dr. Kodácsy Tamás református lelkész, a Károli Gáspár Református Egyetem tudományos főmunkatársa, az Ökogyülekezeti Mozgalom elnöke a *Teremtésvédelem az emberiséget fenyegető veszélyek közepette* előadás-címét kapta a szervezőktől és Tóbiás könyvéből a mottót: *Amit magadnak nem szeretnél, azt másnak se tedd. (Tób 4, 15a)* A lelkész előadásában az ezüst szabályként emlegetett öszövétségi idézet és a Hegyi beszédben olvasható arany szabály: *Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük, mert ezt tanítja a törvény és a próféták (Mt 7, 12)* vont párhuzamot. Az individualista, tiltó, negatív attitűd és a közösségi, ösztönző, pozitív szemlélet áll egymással szemben. Előadása további részében – mintegy a pápai enciklika átfogó, globális szemléletére is utalva – az öszövétségi prófétákon Izaiás (Ézsaiás), Jeremiás... mutatta be, hogy mennyire egységben szemlélték a teremtett világot és az embert, a múltat, a jelent és a jövőt a korabeli küldetéses emberek.

Következő előadóként Szűcs Kinga, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanára, Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoportjának elnöke mutatta be a munkacsoport tevékenységét. Előadása hívószavai *a fenntartható*

fejlődés, fenntarthatóság, társadalmi igazságosság voltak. Mottója pedig: *Hordozzátok egymás terhét, így teljesítitek Krisztus törvényét.* (Gal 6,2) Az Evangélikus Egyházon túlmutató, ökumenikusan munkálkodó szervezet szép eredményeket mutathat fel, ökumenikus egyesületünk örömmel üdvözölte fontos és eredményes munkálkodásukat.

Az EKE szakmai napján nemcsak az előadók, hanem a hallgatóság is kiváló volt. Az utolsó előadót és előadást is figyelmesen, hallgatagon, de termékeny együttműködéssel kísérte.

Fráter Erzsébet, az Ökológiai Kutatóközpont vácrátóti Nemzeti Botanikus Kertjének kurátora – akinek a közelmúltban jelent meg *A Biblia növényei* című könyve –, arról beszélt, hogy *Mit üzen a Biblia a növényeken keresztül?* Előadása messze nem csak botanikai előadás volt, hanem biblikus is: különösen János evangéliumával kapcsolatosan mutatott rá ószövetségi „botanikai” előképekre, utalásokra, jelképekre, melyek így sajátos értelmet és tartalmat nyernek az újszövetségi írásban. Fráter Erzsébet előadásának mi más is lehetett volna a mottója, mint: *Nézzétek a liliomokat, miként növekednek: nem fáradoznak, nem is fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözött úgy, mint ezek közül bármelyik.* (Luk

12,27) Előadása végén Kodácsy Tamás után ő is Jeremiás prófétát idézte: „... aki az Úrban bízik ... olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyóig ereszti gyökereit, és nem fél, ha eljön a hőség, lombja üde zöld marad. Száraz esztendőben sincs gondja, szüntelenül termi gyümölcsét” (Jer 17,7-8)

Erre rimelve Ásványi Ilona elnök a Laudatio si' enciklika 245. bekezdésével zárta a napot: *Isten, aki nagylelkű elköteleződésre hív minket, és arra, hogy mindent neki adjunk, eltölt minket a szükséges erővel és világossággal, hogy előre haladhassunk. E világ szívében továbbra is jelen van az élet Ura, aki nagyon szeret minket. Ő nem hagy el bennünket, nem hagy magunkra, mert végérvényesen eggyé vált földünkkel, és szeretete mindig segít, hogy új utakat találjunk. Áldott legyen!*

A szakmai napnak nagyon jó volt a visszhangja a hallgatóság körében. Sajnos nem voltunk sokan, mert a projekthéhez kapcsolódva sok könyvtárban volt rendezvény, mely ugyanezzel a témával foglalkozott.

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése szakmai napja nyitott volt a nem egyházi könyvtáros kollegák, érdeklődők felé is.

Ásványi Ilona
EKE elnök

ÚJDONSÁG

ARS SACRA

A liturgikus
művészet
kézikönyve

Szakács Béla Zsolt (szerk.)

Ars Sacra - A liturgikus
művészet kézikönyve

Szent István Társulat,
Budapest, 2019.

Bagyinszki Ágoston (szerk.)

A „Természet könyve” mint a
„Szentírás könyvének” analógiája
(Sapientia Füzetek 34.)

Sapientia Főiskola,
Budapest, 2019.